

Wie in Nederland zijn leven als 'voltooid' beschouwt, kan samen met een 'stervensconsulent' een zelfgekozen levenseinde orchestreren. **'Ook Belgen komen naar mijn praktijk.'**

'Het leven voltooid? Bestel via China de juiste pillen'

Geen steun voor 'voltooid leven'

VAN ONZE REDACTEUR MAARTEN GOETHALS

BRUSSEL 'Wat valt onder voltooid leven? Moeilijke vraag. Spreek met tien mensen, en je krijgt tien verschillende antwoorden. Dat maakt de discussie verheerlijkt moeilijk, zeker in het vinden van een politieke consensus. Toch blijkt uit de verhoorden dat de vraag naar een actief zelfgekozen levenseinde bestaat.'

Frank Vandendries weet waarover hij spreekt: de Nederlandse werkt sinds enkele jaren als consulent voor de Stichting LevenseindeCounseling. Die organisatie, gevestigd in Noord-Holland, staat 'cliënten' te woord die 'in alle openheid en zonder moreel vooroordeel wensen te praten over hun levenseinde en eventueel begeleiding zoeken', en die doorgaans niet in aanmerking komen voor euthanasie.

Medicijnenroute

Dat bijstaan gebeurt binnen de wettelijk toegestane ruimte, benadrukt Vandendries.

'Jaarlijks komen in mijn praktijk tussen de vijf en tien Belgen'

FRANK VANDENDRIES

Stichting LevenseindeCounseling

Wat het zeker niet is? Mensen beïnvloeden bij het maken van een keuze, of aan het sterfbed gaan zitten en hulp verschaffen in de vorm van concrete voorbereidingen, zoals het klaarmaken van de dodelijke middelen.

Wat is het dan wel? 'Als gesprekspartner de dialoog aangaan', zegt Vandendries, van opleiding filosoof. 'Luisteren naar de argumenten en stilstaan bij de overwegingen rond de doodswens. Kortom, discussiëren over zingeving en levenskwaliteit, en waar mogelijk het verbreden van het perspectief, alternatieven aanreiken. Maar evengoed wijs ik op de verschillende methoden en middelen om het leven te beëindigen, waar die in het buitenland te kopen, volgens welke medicijnroute, en welke juridische consequenties dat kan hebben indien de douane de pillen aan de grens ontdekt. Maar dat laatste hield nog niemand tegen.'

Wat die informatie over medicijnen betreft, die van China of Mexico kunnen komen, zegt Vandendries dat hij alleen informatie deelt die bijvoorbeeld ook op het internet terug te vinden is.

De discussie over voltooid leven vindt hij geen gemakkelijke. 'In Nederland woedt die zeker al vijftien jaar, maar door de kabinetsformatie en een initiatief van de partij D66 kreeg het plots urgentie. Maar als één ding duidelijk werd, dan wel de grote verscheidenheid aan definities. Iedereen vult het concept voor zichzelf anders in, al naargelang van het eigen aanvoelen. Zo kan het gaan om existentieel lijden, aan lijden aan het leven zelf, of aan het gebrek van zin of doel. Dat gaat voorbij het medische.'

Vorig jaar klopten 143 mensen aan bij de Stichting met de vraag naar begeleiding. 22 van hen stierven door 'zelfeuthanasie middels een overdosis aan medicatie', luidt het. De gemiddelde leeftijd betrof zestig jaar en meer dan de helft had geen verzoek om euthanasie of hulp bij zelfdoding aan de arts gedaan.

Volgens Vandendries wijzen die cijfers, hoe gering ook, wel degelijk op een maatschappelijke vraag om 'voltooid leven' als fenomeen ernstig te nemen. Niet alleen in Nederland, maar ook in België, waar het debat nog maar in zijn kinderschoenen staat, en de meeste partijen huiverachtig staan tegenover een verbreding van de huidige euthanasiewetgeving. 'Jaarlijks komen in mijn praktijk nochtans tussen de vijf en tien Belgen.'

Vandendries vermoedt dat het debat niet meteen gaat liggen, tot spijt van wie het benijdt. 'De vergrijzing gaat de zaak op scherp stellen. En zeker als de zorg voor die groeiende groep niet evenredig volgt. Uit onderzoek blijkt dat vereenzaming en een gebrek aan goede opvang mensen moedeloos kunnen maken om verder te willen doen.'

Volledige autonomie

Voor alle duidelijkheid, zegt Vandendries: 'De meeste mensen die de nodige medicijnen in huis halen, gebruiken die niet meteen, maar willen die wel klaar liggen hebben, voor als het moment aanbreekt. Dat beslist de cliënt volledig zelf, en daar kom ik absoluut niet in tussenbeide. En dat is wat D66 juist wel wil: begeleiding en controle tot aan het sterfbed.'

Los van de veelheid aan motieven waarom iemand kiest voor zelfdoding, lijkt één zaak iedereen toch te binden die bij Vandendries komt of bij een van zijn collega's (of een ander centrum dat zich specialiseerde in 'humaan sterven'): de 'fundamentele overtuiging dat noch de overheid noch artsen kunnen en mogen bepalen om welke reden iemand wil stoppen met leven'.

Maar voorlopig lijkt een wettelijke wijziging in Nederland niet voor meteen. Gisteren kwamen de vier onderhandelende partijen (VVD, CDA, D66 en ChristenUnie) overeen om de regels rond euthanasie niet te veranderen. Eerder leidde die politieke eis van de liberale D66 tot hoogspanningen in de kabinetsformatie.